

१. पृष्ठभूमि

कुशमा नगरपालिका २०७१ सालमा घोषणा भएको नगरपालिका हो । यो पर्वतको सदरमुकाममा अवस्थित छ । कुशमा नगरपालिकालाई पहिलेको पर्वतको आठ वटा गा.वि.स.हरू पाङ्ग, खुर्कोट, दुर्लुङ्ग, शिवालय, कटुवाचौपारी, पिपलटारी, पकुवा, चुवालाई समावेश गरी मिति २०७१ साल वैशाख २५ गते गठन भएको थियो भने पछि ठुलीपोखरी, खौलालाकुरी र आर्थरडाँडाखर्क गा.वि.स. समावेश गरी मिति २०७३ साल फागुन ९ गतेको मन्त्रिपरिषद्को निर्णय अनुसार १४ वडा भएको कुशमा नगरपालिका गठन भएको हो ।

नेपालको संविधान बमोजिम संघीयता सहितको तीन तहको सरकारको स्थापनासँगै स्थानीय तहको निर्वाचन गरी स्थानीय तहको सरकार संचालन योजनावद्ध, व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउने कुरा चुनौतिपूर्ण थियो ।

२०७४ सालको स्थानीय तहको निर्वाचनबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधि, साविकका थोरै कर्मचारीहरूबाट स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ अनुसार कार्य गर्नु चुनौतिपूर्ण रहेको थियो । कर्मचारी समायोजन ऐन सँगै निर्वाचनको २ वर्ष पछि विस्तारै कर्मचारीहरूको व्यवस्था भई स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ अनुसार नियम कानून निर्माण गर्दै संस्थागत विकाससँगै भौतिक पूर्वाधार विकासले विस्तारै गति लिएको अवस्थामा २०७७ को बीचमा विश्वव्यापी रूपमा कोभिड—१९ को महामारी शुरु भई विकासको गतिमा पुनः बाधा पुग्न गएको हामी सबैमा बिदितै छ ।

त्यस्तो जटिल अवस्थामा सबै विकास निर्माणको कार्य छोडेर जनताको जीउधनको सुरक्षामा केन्द्रित भई स्वास्थ्य सामग्रीको जोहो गर्दै अस्थाई क्वारेन्टाइन भवन निर्माण, राहत सामग्री वितरण, कोरोना बिरुद्धको खोपहरूको बन्दोबस्त गर्ने एवम् अत्यावश्यक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह लगायतका कार्यहरूलाई प्राथमिकतामा राखी कार्य गरियो ।

कुशमा नगरपालिकाद्वारा विगत ५ वर्षमा स्थानीय जनताको माग र आवश्यकतालाई आधार मानेर विकास निर्माण, सेवा प्रवाह, सुशासन तथा अन्य व्यवस्थापकीय कार्यहरूलाई उच्च प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाएको छ । कृषि, पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ्य, पूर्वाधार, खानेपानी, सडक, बजार एवम् ग्रामिण बस्ती विकाससँगै साना ठुला उद्योग लगायतको प्रवर्द्धनमा जोड दिएर परिवर्तनको जग निर्माण गर्ने कार्य सुरुवात भएको आम नगरबासी जनताले अनुभूत गर्नुभएको छ, भन्ने विश्वास लिइएको छ ।

फोहोरमैला व्यवस्थापन, सरसफाई लगायत कार्यहरूलाई प्राथमिकतामा राखी कार्य अगाडी बढेको छ भने तथ्याङ्क र घर नं. सूचना प्रणाली व्यवस्थित गर्ने कुरा चुनौतिपूर्ण रहेको छ ।

कुशमा नगरपालिकाले ५ वर्ष भित्रमा आन्तरिक आय र संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान सहयोगमा ५ वर्षभित्र पूर्वाधारमा आधारभूत विकासमा गतिलो सुरुवात गरेको छ । योजना र बजेट व्यवस्था भएपनि ठीक समयमा कार्यान्वयन गरी योजना सम्पन्न गर्ने संयन्त्र र क्षमता केही कमजोर नै रहेको विद्यमान अवस्थालाई हामीले गहिरो गरी बुझेका छौं । संघ र प्रदेश तहको आफ्नै धेरै र साना खालका योजना छनौट गर्ने परिपाटीले असार मसान्तमा योजना सम्पन्न गर्ने चटारो र सम्पन्न हुन नसक्ने योजनाहरूलाई अर्को आर्थिक वर्षमा कार्य सक्ने गरी क्रमागत रूपमा सार्नुपर्ने कठिन अवस्था विद्यमान रहेको छ । जसले गर्दा तोकिएको समयमा तोकिएको लक्ष्य अनुरूप काम पूरा गर्न कठिन हुने स्थानीय तहको समस्याको रूपमा रहेको देखिन्छ ।

कुशमा नगरपालिकाले साधन स्रोतले भ्याएसम्म अधिकतम काम गर्ने प्रयत्न गरेको छ । हामीले गरेका प्रतिबद्धता, जनताको अपेक्षा अनुरूप काम गर्न साधन स्रोतको कमी, आफ्नै कार्यक्षमताको अभाव, महामारीको चपेटा आदि कारणबाट पुरा गर्न सकिएन । यद्यपि नगरपालिका आर्थिक पारदर्शीता, जवादेहिता, उत्तरदायित्व र वित्तीय एवम् प्रशासनिक सुशासन लगायतका विषयमा सदैव प्रतिबद्ध रहँदै अगाडी बढेका छौं । सबै कार्य एकैपटक गर्न सकिने अवस्था पनि थिएन, परिस्थिति र क्षमता अनुकुल हुँदा अरु राम्रो र व्यवस्थित गर्न सक्नु पर्ने चुनौतिलाई हामीले राम्रोसँग बुझेका छौं । ५ वर्षको बीचमा कर्मचारी व्यवस्थापन निकै अव्यवस्थित रहनु, केही कर्मचारीहरू बाहेक धेरै कर्मचारीहरू अनुभवी नहुनु एवम् क्षमता विकार र यथेष्ट तालिम प्रदान गर्न नसकिनु तथा कोभिड जस्तो त्रासहीपूर्ण महामारीमा विकास निर्माण कार्य आवश्यकता अनुसार पूरा गर्न नसकिनु आदि कारणबाट आशा गरे अनुरूप लक्ष्य पूरा गर्न नसकेको कुरा सबैलाई विदित नै छ ।

वर्तमान समयमा यस नगरपालिकामा स्थानीय सरकारबाट तयार गर्नुपर्ने कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन, विभिन्न तहका सरकारको प्रशासनिक जटिलता, दक्ष कर्मचारीको व्यवस्थित परिचालन र कार्यक्षमता वृद्धि, नगरबासीहरूमा नगर विकास प्रतिको दायित्वबोध र अपनत्व विकास गर्नुपर्ने, साँघुरा गल्ली र बस्तीका मुल सडकहरू विस्तार गर्ने समस्या, स्वच्छ पिउने पानीको वितरण प्रणाली व्यवस्थापन गर्ने, भोगचलनमा रहेका सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण र सदुपयोग गर्ने, नगरपालिकाको १ देखि १४ वडा बीच अन्तर सम्बन्ध, सहकार्य, चिनारी र आवतजावतको सडक सवारी सन्जाल स्थापित गर्नु, फोहोर व्यवस्थापन र वातावरणमैत्री सहर बनाउने जस्ता चुनौतिहरू छन् । यावत चुनौतिका बीच यस नगरपालिकामा जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरूको पदबहालपछि (आ.व. २०७४/०७५ देखि

२०७८/७९ सम्म) करिब ५ वर्षे कार्यकालमा आर्थिक, सामाजिक, सुशासन तथा पूर्वाधार विकासको क्षेत्रमा उल्लेख कार्य भएको छ ।

तसर्थ, नगरपालिकामा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूले आफ्नो कार्यकालमा प्राप्त भएको श्रोत र साधनलाई मितव्ययी र पारदर्शी ढंगबाट परिचालन गरी नगरपालिकाको मुलमन्त्र "सुन्दर समृद्ध कुश्मा नगर" बनाउन गरेका मुख्य मुख्य प्रयत्नहरूको संक्षिप्त प्रगति प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ ।

१.२ जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरूको पदबहालपछि हालसम्म सम्पादन भएका मुख्य मुख्य कार्यहरू:

संघीयता कार्यान्वयन भएपछि गठित पहिलो स्थानीय सरकारका रूपमा कुश्मा नगरपालिकाको करिब ५ वर्षे कार्यकाल सफलता पूर्वक सम्पन्न भएको छ । "सुन्दर समृद्ध कुश्मा नगर" भन्ने सोच सहित कार्य गर्दै अघि बढेको कुश्मा नगरपालिकाले हाल सम्म ९ वटा नगर सभा सम्पन्न गरी सकेको छ ।

नेपालको संविधानले शासकीय अधिकारलाई तल्लो तहसम्म प्रदान गर्दै नागरिकलाई स्थानीय स्वायत्तता र स्वशासनको अधिकार सुनिश्चित गरेको छ । यसै मर्मलाई आत्मसाथ गर्दै १५ औं आवधिक योजनाले तय गरेको घोषित "समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली" को नारालाई मूर्तता दिन यस नगरपालिकाले पूर्वाधार निर्माण र सुशासनमा विशेष जोड दिएको छ । यहाँको भौगोलिक, सामाजिक, जनसांख्यिक अवस्थाको आवश्यकता, श्रोत साधनको उपलब्धतालाई प्राथमिकीकरण गर्दै नीति, कार्यक्रम, योजना र बजेटको कार्यान्वयन गरिरहेको अवस्था विद्यमान छ ।

यस अवधिमा २ वटा आ.व (२०७६।०७७ र २०७८।०७९ मा कोभिड महामारीको संक्रमणको कारणले थुप्रै नगरबासीहरूले अमूल्य ज्यान गुमाउनु पर्यो । आ.व २०७६।०७७ को तेश्रो चौमासिक अवधि सुरु नहुँदै विश्वव्यापी महामारी कोरोना भाईरसको कारण वार्षिक लक्ष्यको औषत ५० प्रतिशत मात्र योजना तथा कार्यक्रम सम्पन्न हुन सके । महामारीकै बीचमा आ.व २०७७।०७८ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट पारित गरी लक्ष्यको अधिकतम् योजना सम्पन्न गर्ने गरी योजना तथा कार्यक्रम स्वीकृत गरिएकोमा अधिकांश योजना सम्पन्न गर्न सफल भएका थियौं । जसमा कोभिड—१९ को कारण गर्न नसकिएको थुप्रै योजनाहरू चालु आ.व. २०७८।०७९ मा सारिएको थियो । विश्वव्यापी महामारी कोभिड—१९ को कारण नगरबासीहरूको जीवन रक्षा पहिलो प्राथमिकता भएको हुँदा नगरको सबै कार्य छोडेर उपचार र रोकथाममा केन्द्रित हुनुपर्दा नियमित कार्यहरू र विकास निर्माणको कार्य लक्ष्य अनुसार समयमा गर्न सम्भव हुन सक्ने अवस्था रहेन । यद्यपि कोभिड—१९को महामारीको बीचमा पनि टेण्डर, उपभोक्ता समितिबाट योजना तथा कार्यक्रमको सम्झौता, योजनाको कार्यान्वयन,

अनुगमन तथा मूल्यांकन र फरफारक गर्ने जस्ता तीव्र गतिमा विकास निर्माणका कार्यहरू हुनका साथै, अधुरो बाँकी योजनाहरू समेत कार्यान्वयन गरी सम्पन्न गरियो । आ.व २०७७।०७८ को पुरा १२ महिनामा झण्डै ९ महिना कोभिड महामारीको अवस्था रहेको र योजना कार्यक्रम गर्न सम्झौता भएता पनि लक्ष्य अनुसार कार्यान्वयन हुन सकेको थिएन । तर पनि यस बीचमा वडा कार्यालय भवन निर्माण, सडक निर्माण, स्वास्थ्य संस्था एवम् अन्य साना ठूला विकास निर्माणसँग सम्बन्धित क्रियाकलाप सफलतापूर्वक नै सम्पन्न भएका छन् ।

तसर्थ, आ.व २०७४।०७५ देखि नगरपालिकाले आफ्ना नीति कार्यक्रम मार्फत् योजना कार्यान्वयन गर्दै आएको र सुरुका दुई वर्ष नगरपालिकाको संस्थागत क्षमता एवम् कर्मचारीहरूको अभाव साथै कार्य अनुभवको कारण लक्ष्य प्राप्तिसमा केही समस्या भएको एवम् पछिल्ला दुई वर्ष कोभिड १९ को महामारीको समयका बावजुत पनि राम्रो प्रगति हासिल गर्न सफल भएका छौं ।

नगरपालिकाको (आ.व २०७४।०७५ देखि आ.व २०७८।०७९ सम्म) ५ वर्षको वार्षिक नीति कार्यक्रम र त्यस अनुसार पारित भएका बजेट कार्यक्रमहरूको अपेक्षित लक्ष्य, कार्यान्वयन पछि भएका उपलब्धि, कार्यान्वयनमा थपिएका चुनौतिहरूको बीच भए गरेका काम र प्रगति विवरण समेट्ने कोशिस गरिएको छ ।

नगरका १४ वटै वडामा भएका साना ठूला योजनाहरूको कार्यान्वयनबाट भएको प्रगति, प्रभाव र उपलब्धिको बारेमा यसमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

क. पूर्वाधार निर्माण तथा विकास

- विकासलाई योजनाबद्ध एकिकृत संरचनामा जोड्दै विगत ५ वर्षमा थुप्रै कार्यहरू सम्पन्न भएका छन्। प्रथम आवधिक विकास योजनाको रूपमा त्रिवर्षीय विकास योजना (आ.व २०७८/७९-२०८०/८१) निर्माण गरी कृषि विकास र पर्यटन क्षेत्रलाई नगर विकासको महत्वपूर्ण संवाहक शक्तिको रूपमा ग्रहण गरी आवधिक योजनाको प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रलाई क्रमशः कार्यान्वयन गर्ने चरणमा अगाडी बढेका छौं । नगरमा भएका भौतिक संरचनाहरूमा सडक, भवन, ढल, पुल आदि निर्माण कार्यले तीव्र गति लिनुका साथै कतिपय थुप्रै योजनाहरू निर्माणाधीन अवस्थामा रहेका छन् ।
- १४ वटा वडा कार्यालय जोड्ने सडक-सन्जाल निर्माण गरी कालोपत्रे बनाउने कार्य सुरुवात भएको छ ।

- कुशमा नगरपालिकाको गौरवको योजनाको रूपमा पर्यटन पूर्वाधार अन्तर्गत यहाँको संस्कृति र सभ्यताको प्रतिविम्बित हुने गरी कुशमा नगरपालिकाको वडा नं ५ मा सुन्दर र आकर्षक “कुशमा घण्टाघर” को निर्माण कार्य थालनी गरिएको छ ।
- नगर सडक गुरुयोजना (MTMP) तयार गरी सडक निर्माण एवम् विस्तारलाई व्यवस्थित गरिएको छ ।
- घर नक्सा पास प्रणालीलाई विद्युतीय माध्यमबाट संचालन गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिएको ।
- संघीय सरकारबाट आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को लागि समपूरक अनुदानमा प्राप्त भएका योजनाहरू कुशमा नगरपालिकाको वडा नं ९ को भिरमुनि देखि रिमालचोक सम्मको सडक, वडा नं १ को खेलकुद मैदान निर्माण एवम् विशेष अनुदान तर्फ प्राप्त भएको वडा नं ७ को खरेहा ज्येष्ठ नागरिक केन्द्रको निर्माण थालनी भएको छ ।
- कुशमा नगरपालिका वडा नं ९ मा जेष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्र निर्माण सुरुवात भएको छ ।
- कुशमा-झाप्रेबगर-ज्ञादि सडक खण्डको लागि आवश्यक पहलसँगै झाप्रेबगर पुलको DPR निर्माण गरिएको ।
- पदमखोल्सी काफलचौर चनौटे सडक ट्रयाक निर्माण गरिएको ।
- कुशमा कल्लेरी सडक खण्डको पुलको DPR निर्माण गरिएको ।
- कुशमा नगरपालिकाको वडा नं ६ मा सुविधा सम्पन्न बृहत सिटी हल तथा आधुनिक बसपार्क निर्माणको डि.पी.आर. तयार गरी निर्माणका लागि आवश्यक तयारी गरिएको छ र हालै संघीय सरकार मार्फत बजेट विनियोजन भईसकेको अवस्था छ ।
- कुशमा नगरपालिका वडा नं ५ मा अस्पताल चोक देखि बन्जीजम्प सम्मको बाटो पिच गर्ने कार्य प्रदेश सरकार र हाम्रो संयुक्त प्रयासमा सम्पन्न भएको छ भने बन्जिदेखि हाइवे सम्मको बाटो निर्माण प्रारम्भ भएको ।
- कुशमा नगरपालिकाका बजार क्षेत्रमा सडक बत्ती जडान गरिएको छ भने बजारका मुख्य मुख्य चोकहरूमा सिसि क्यामेरा जडान गरी नगरको शान्ति सुरक्षामा प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम अगाडी बढाईएको छ ।
- कुशमा नगरका बजार भित्रका सडकको पुनः निर्माण एवम् स्तरोन्नतिको लागि शहरी विकास तथा भवन आयोजना कार्यालयको सहकार्यमा अगाडी बढाएको छ भने अग्ला झोलुंगे पुलसम्म सडक कालोपत्रे गरी पर्यटन प्रवर्द्धनमा टेवा पुर्‍याईएको छ ।

- वडा नं ४ मा अर्मादी खानेपानी योजना सम्पन्न भएको छ भने छमर्के खानेपानी ट्यांकी निर्माण सम्पन्न ।
- वडा नं ३ मा चुवा-मरांडसिङ-सोती सडक खण्डको ट्रयाक खोल्ने कार्य सम्पन्न ।
- वडा नं ३ मा लिफिटङ खानेपानी आयोजना सुरुवात ।
- वडा नं ९ साइकलचोक देखि गहतेपोखारा-ठुलोपोखरी हुँदै आर्थर जोड्ने सडक स्तरोन्नति गर्दै कालोपत्रे गर्न प्रारम्भ गरिएको छ ।
- कुशमा नगरपालिका वडा नं १ पाडमा औद्योगिक ग्रामको स्थापनाको पूर्वाधार विकासको कार्य प्रारम्भ गरिएको छ ।
- साइकलचोक देखि अग्लो झोलुंगे पुल सम्म सडक खण्ड कालोपत्रे सडक निर्माण ।
- कुशमा नगरपालिका वडा नं ९ र १३ को भवन निर्माण कार्य सम्पन्नको चरणमा रहेका छन् भने नगरका वडा कार्यालयहरूलाई मजवुत बनाउन आफ्नै प्रशासनिक भवन नरहेका वडाहरूमा प्रशासनिक भवनको व्यवस्थाका लागि पहल गर्दै भवन निर्माणलाई प्राथमिकता साथ अगाडी बढाईएको छ । वडा नं ७ र ११ को वडा कार्यालय निर्माणको लागि जग्गा खरिद अन्तिम चरणमा पुगेको र उक्त भवनको D.P.R. कार्य समेत कार्यालयको प्राविधिक शाखाबाट सम्पन्न भएको छ ।
- खुल्ला पार्कहरूमा खुल्ला जिमको लागि आवश्यक व्यायम तथा अभ्यासका सामग्री जडान गर्ने नीति बमोजिम वडा नं ७ को गोदाममा व्यायम सामग्री राखिएको छ साथै ठूला पार्कहरूमा त्यस्ता सामग्रीहरू जडान गर्न आवश्यक तयारी भईरहेको छ ।
- वडा नं ६ को वान्द्रेविनीमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण ।
- वडा नं १४ मा आर्थर सामुदायिक भवन निर्माण ।
- वडा नं ८ र १२ मा आमा समूह भवन निर्माण ।
- वडा नं २ मा १ घर १ धारा अन्तर्गत ११ करोड लागतको कार्यक्रम संचालन भईरहेको ।
- नगर भित्र आवश्यकता र माग अनुसार विभिन्न किसिमका पुल तथा कल्भर्टहरू निर्माण सम्पन्न भएका छन् ।

वडा नं	पुलको विवरण	कैफियत
३.	लमखोरिया ट्रस पुल	सम्पन्न
९.	चिन्ने खोला झोलुंगे पुल	निर्माणाधीन
२.	खहरेखोला झोपू	निर्माणाधीन
१.	बडहरेघाट झोपू	निर्माणाधीन

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत ३८५ जना व्यक्तिलाई प्रत्यक्ष रोजगारी प्रदान गरिएको छ भने विभिन्न पूर्वाधार एवम् भौतिक विकास निर्माणको कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- सघन शहरी विकास कार्यक्रमका लागि छनौट भई संचालन हुने सडकहरू

क्र.सं.	सडक आयोजनाको नाम	अनुमानित लम्बाई	कैफियत
१.	नुवारटार-विन्ध्यावासिनी फर्निचर-हिमालय मा.वि. वडा नं. २ को कार्यालय-थानापति-छिपछिपे कोटगाँउ (वडा नं. १ र २)	१०.५ किलोमिटर	
२.	डालिपाखा सरुनचौर-चनौट बुकेनी हुँदै भुजेलथान हलहले सडक (वडा नं.३)	३.४० किलोमिटर	
३.	कुशुमा बजार भित्रका भित्रि सडकहरू (वडा नं.४,५,६ र ७)	८.७० किलोमिटर	
४.	चुवा स्वास्थ्य चौकी वडा कार्यालय -नाच्ने गाउने चौतारा डिल (चुवा चक्रपथ (वडा नं.८)	३.०० किलोमिटर	
५.	मलामी डाँडा -नरमाटो अधिकारी डाँडा -साइकल चोक- नेवार डाडाँ बडागाउँ अग्लो झो.पु. -देउपुजा आइबल बोडिड पातिकान्ला अलपेश्वर सडक (वडा नं.९)	६.१० किलोमिटर	
६.	थाउसेखोला वडा कार्यालय गहतेपोखरा सालघारी मोटरबाटो (वडा नं.१०)	५.५० किलोमिटर	

क्र.सं.	सडक आयोजनाको नाम	अनुमानित लम्बाई	कैफियत
७.	पकुवा थानापतिको डिलदेखि विरेन्द्र मा.वि. हुँदै जरेखोला वकामी खोला हुँदै मानडाडा देखि अम्बोट सडक (वडा नं.११)	५.३० किलोमिटर	
८.	गहते पोखरा-पौडेल चोक-चालिसे डाडाँ बाम्रा सडक (वडा नं.१२)	७.२० किलोमिटर	
९.	खौला अधेरीनेटा सडक (वडा नं.१३)	३.०० किलोमिटर	
१०.	गगटे कारबारे-डाडाँखर्क नेटा- काउले-नेटा खाल्टे वगाले (वडा नं.१४)	१२ मिलाेमिटर	
११.	कुशमा बसपार्क देखि अग्लो झोलुङ्गे पुल हुँदै फलामखानि चोक सम्म स्तरोन्नती (वडा नं. ७)	१.५० किलोमिटर	

ख. सुशासन

- कुशमा नगरपालिकाको सुविधा सम्पन्न आधुनिक प्रशासकीय भवन निर्माणको लागि विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरी संघीय सरकारसँग लागत साझेदारीको लागि पहल गरिएको छ ।
- १४ वटै वडा कार्यालय भवनको निर्माणको लागि उपयुक्त स्थानको छनौट, बजेट सहित केही वडाको निर्माणको कार्य भईरहेको र बाँकी वडा भवनको निर्माण पूरा गर्ने लक्ष्य लिइएको छ ।
- दैनिक प्रशासनिक प्रवाहको काम छिटोछरितो, सरल, सहज ढंगले संचालन गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिएको छ । घर नक्सा स्वीकृति लगायतको कार्य प्रविधिमैत्री बनाई व्यवस्थित गरिएको छ ।
- जनताको उजुरी गुनासो सुनुवाई प्रक्रिया व्यवस्थित भएको छ । कतिपय जटिल समस्याको छिटो निराकरण र कार्यान्वयनमा व्यवस्थित र चुस्त विधि प्रक्रियामा सुधार गर्दै लगिएको छ ।

- वडा कार्यालयको कर्मचारी संयन्त्र र जनप्रतिनिधि बीच समन्वय एवं सहयोगी भूमिकालाई प्रभावकारी बनाउन पहल कदमी लिइएको छ ।
- यस नगरपालिकाबाट सार्वजनिक जवाफदेहिता, पारदर्शिता तथा सुशासन प्रवर्द्धनका लागि उजुरी तथा गुनासो सुनुवाई अधिकारी, सूचना अधिकारीको व्यवस्था गरिएको छ, चौमासिक वित्तिय विवरण प्रकाशन, गुनासो तथा उजुरी सुनुवाई र सम्बोधन गरिनुका साथै विभिन्न सामाजिक संजाल, वेवसाईट, न्यूज पोर्टल तथा संचार माध्यमबाट नागरिक सरोकारका विषयहरूमा सूचना तथा जानकारीहरू प्रवाह गर्ने गरिएको छ । सिसि क्यामेरा, डिस्प्ले बोर्ड, नागरिक वडापत्र, वेवसाईट आदिको व्यवस्था गरिएको छ भने प्रत्येक शाखा प्रमुखसँग कार्य सम्पादन संज्ञौता र प्रत्येक कर्मचारीलाई कार्यगत शर्त सहित कार्य विवरण दिइएको छ ।
- आम्दानी र भुक्तानीको प्रक्रियालाई सेवाग्राहीमैत्री र प्रविधियुक्त बनाईएको छ भने हरेक चौमासिकमा वित्तिय विवरण सार्वजनिक गर्ने गरिएको छ । SUTRA मा आधारित लेखा प्रणाली र जिन्सी व्यवस्थापनमा PAMS को प्रयोगद्वारा सूचना प्रविधि मैत्री बनाइएको ।
- नगरपालिकालाई संविधानमा उल्लेखित अधिकारहरूको कार्यन्वयनका लागि हालसम्म करिब ४० वटा ऐन, नियमावली, कार्यविधि, निर्देशिका, मापदण्ड तर्जुमा गरिएको छ ।
- अभिलेख प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन विद्युतीय सरकारको अवधारणालाई कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । जस अन्तर्गत सबै वडाहरूबाट कम्प्युटरकृत सेवा प्रदान गर्नुका साथै राजस्व, स्वास्थ्य, शिक्षा, नक्सा पास, लेखा, जिन्सी, रोजगार, घटना दर्ता लगायतका कार्यहरूलाई सफटवेर माध्यमबाट व्यवस्थापन गरिएको छ ।
- कर्मचारीहरूको मनोबल उच्च बनाई कार्य क्षेत्रमा उत्प्रेरित गर्न ५ वर्षको अवधिमा वृत्ति विकास, क्षमता अभिवृद्धि लगायत तालिम गोष्ठी, अवलोकन भ्रमण लगायतका प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरू गरिएको छ ।
- राजश्व निर्धारण, असुली र संकलन विधिलाई पारदर्शी र सरल बनाउन आवश्यक प्रविधिको प्रयोग गरिएको छ ।
- यस नगरपालिकामा आ.व. २०७४/७५ देखि २०७८/७९ सम्म करिब २ हजार व्यवसाय दर्ता गरिएको छ भने 'घ' वर्गको निर्माण व्यवसायी ईजाजत ५४ वटा प्रदान गरिएको छ ।

- नगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन, सरसफाई, बजार व्यवस्थापन, सेवा प्रवाह, दमकल, फोहर उठाउने गाडी सवारी साधनको प्रवन्ध गरिएको छ ।
- सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता सुदृढिकरण आयोजनाको सेवा इकाई स्थापना भई सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा संचालन भईरहेको छ । सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता सुदृढिकरण आयोजनाको सेवा इकाईका लागि आवश्यक जनशक्ति छनौट गरिएको छ । २०४६ साल देखिका उपलब्ध भएका व्यक्तिगत घटना दर्ताका दर्ता किताबलाई अनलाइन प्रणालीमा डिजिटाइज गर्ने प्रक्रिया थालनी भएको छ । साथै सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रभावकारी रूपमा बैंकमार्फत् वितरण गर्ने प्रणाली लागु गरिएको । व्यक्तिगत घटना दर्ता ११ वडाबाट भईरहेको र सबै वडाबाट अनलाइन प्रणालीमा जाने अन्तिम तयारीमा रहेको ।
- जिल्ला स्थित क्रियाशील पत्रकारको व्यावसायिकता प्रवर्द्धनको लागि आवश्यक सहयोग एवम् समन्वय गरिएको ।

ग. शिक्षा तथा खेलकुद

- भूकम्पपछि राष्ट्रिय पुनः निर्माण प्राधिकरण र केही गैरसरकारी संस्थाहरूसँगको सहयोगमा नगरपालिका भित्र रहेको २० सामुदायिक विद्यालयहरूको जीर्ण रहेका भवन विस्थापन गरी पक्की भवनहरू निर्माण गरिएको ।
- ३ वटा सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा अन्तर्गत इन्जिनियरिङ, कृषि र भेटेरिनरी विषयको अध्ययन अध्यापन कार्यको लागि अनुदानको व्यवस्था गरिएको ।
- नगरपालिकाभित्र रहेको सामुदायिक विद्यालयहरूमा धारा, शौचालय, कक्षा कोठा, शिक्षाको लागि आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थापन गरिएको ।
- ECD एवम् विद्यालय कर्मचारीको तलब वृद्धि गरिएको ।
- सिकाई उपलब्धि ६०% बाट ६५% भएको ।
- विद्यालय भर्ना दर ९२% बाट ९८ % पुगेको ।
- शिवालय बहुमुखी क्याम्पस, गुप्तेश्वर बहुमुखी क्याम्पस, जनता सुदर्शन बहुमुखी क्याम्पसमा अनुदान हस्तान्तरण ।

- सम्पूर्ण सामुदायिक विद्यालयहरू एकीकृत विद्यालय सूचना व्यवस्थापन प्रणाली EIMIS (Education Integrated Management System) मा आवद्ध भएका छन् ।
- आर्थरडाँडाखर्क स्थित शुभाकल्याण आधारभूत विद्यालयमा नगर-प्रमुख अक्षय कोष स्थापना गरिएको ।
- नगर प्रमुखको सक्रियतामा विभिन्न विद्यालय तथा विद्यालयका छात्र-छात्राहरूलाई अध्ययन अध्यापन सामग्री सहित अन्य आवश्यक शैक्षिक सामग्री वितरण गरिएको ।
- कुशमा नगरपालिका वडा नं १० मा रहेको पूर्णेश्वर मा.वि.मा स्थापना भएको इन्जिनियरिङ तर्फको प्राविधिक शिक्षालयको पूर्वाधार विकास एवम् शैक्षिक गुणस्तरमा टेवा पुर्याउन आवश्यक आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराइएको छ ।
- विद्यालयहरू बालमैत्री बनाउन प्रोत्साहन गरिएको छ ।
- शिक्षक दरबन्दी मिलान कार्यक्रम करिब ४५% सम्पन्न गरिएको छ ।
- नगरका २ वटा विद्यालयलाई नमूना विद्यालयको अवधारणा अनुरूप नगरपालिकाबाट नमूना विद्यालय भवन निर्माण कार्य सम्पन्नको चरणमा रहेको छ ।
- विद्यालयहरूलाई अत्यावश्यक आधारभूत स्वास्थ्य सामग्रीको व्यवस्था गरिएको छ ।
- विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरूका लागि प्रत्येक वर्ष सेनिटरी प्याडको व्यवस्था गरिएको छ ।
- नगरका सम्पूर्ण प्राथमिक विद्यालयहरूलाई English Talking Book वितरण गरिएको ।
- विद्यालयहरूमा विज्ञान प्रयोगशाला, पुस्तकालय, सूचना प्रविधि ल्याव, प्राधि ल्याबको निर्माण गरिएको छ ।
- युवा पर्यटन, युवा खेलकुद, युवा छलफलका कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ अघि बढाइएको छ ।
- त्यस्तै कुशमा नगरपालिका वडा नं १ मा सुविधा सम्पन्न खेलमैदान निर्माणको लागि डि.पी.आर. निर्माण गरि हाल उक्त मैदानको लागि संघ सरकारको समपुरक अनुदान अन्तर्गत बजेट विनियोजन भई निर्माण कार्य अगाडी बढिरहेको छ ।
- बडागाउँ खेलकुद मैदान निर्माण एवम् संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिएको ।
- कालीगण्डकी कभर्ड हाल (ब्याडमिन्टन कोर्ट)-वडा नं ५ र पर्वत ब्याडमिन्टन हल-वडा नं ४ निर्माणको लागि आवश्यक आर्थिक सहयोग प्रदान गरि प्रवर्द्धन गरिएको ।

- नगरपालिकास्तरीय, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय खेलहरूमा नगरपालिका भित्र रहेका खेलाडीहरूको सहभागितामा भएका खेलहरूमा आयोजनालाई आर्थिक, भौतिक लगायतका सहयोगहरू उपलब्ध गराइएको छ ।

घ. उद्योग तथा पर्यटन विकास तर्फ

- कुशमा नगरभित्रका धार्मिक, ऐतिहासिक, पुरातात्विक सम्पदाहरूको दृश्य सम्बन्धी भिडियो निर्माण गरी प्रचार प्रसार गरिएको छ । पर्यटनको प्रचुर सम्वाभना रहेको कुशमा नगरपालिका भित्र पर्यटनबाट आर्थिक आय-आर्जन गर्नको लागि आगामी आर्थिक वर्षमा पर्यटन गुरुयोजना तयार गरी पर्यटन पूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्य अगाडी बढाउने एवम् कुशमालाई आकर्षित, सुरक्षित, मनोरम, साहसिक पर्यटन गन्तव्यको रूपमा विकास गर्न क्यानोनिङ्ग, र्याफटिङ्ग, वज्रिजम्पिङ्ग, जिपलाइन जस्ता साहसिक खेलहरूको प्रवर्द्धन गरिएको छ ।
- वडा नं १ मा पर्यटकीय महत्वको पाङ देखि बागलुङ सम्म अग्लो झोलुंगे पुल निर्माण सम्पन्न ।
- कुशमा नगरपालिका वडा नं १४ मा पर्यटकीय एवम् सांस्कृतिक महत्वको सुधामा मन्दिर निर्माण सम्पन्न गरिएको छ ।
- कुशमा न.पा वडा नं ४ मा नेपाल पार्क निर्माणको लागि DPR निर्माण ।
- पर्यटकीय महत्वको कुशमा गुम्बा वडा नं ६, आनन्द गुम्बा-वडा नं ४, आर्थर गुम्बा-वडा नं ९ निर्माण ।
- कालिका मन्दिर-वडा नं १२, गोपाङ घाट-वडा नं ५, नयाँपुल घाट-वडा नं १ सत्तल निर्माण सम्पन्न ।
- वडा नं ४ मा गुप्तेश्वर धार्मिक पर्यटन प्रवर्द्धन केन्द्र निर्माणको लागि वृहत गुरुयोजना तयार गरि संघीय सरकारबाट बजेट बिनियोजन भई निर्माण कार्य थालनी गरिएको छ ।
- शहिद गोविन्दनाथ गेट निर्माण -वडा नं १ ।
- कुशमा नगरपालिकाका वडा नं. १, २, ३, ४, ८, ९, १३, १४ मा नयाँ लघु उद्यमी सिर्जनाका लागि ८ दिने उद्यमशीलता विकास तालिम —१५९ जना

- गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेड्पा) अन्तर्गत आ.व. २०७८/७९ को स्वीकृत बजेट अनुसार ३ वटा वडामा कार्यक्रम संचालनमा रहेको छ। जसमा कुशमा न.पा. १ पाङ्ग, कुशमा न.पा. ४ कुशमा, कुशमा न.पा. १४ आर्थर रहेका छन् ।
- सबै वडाहरूमा सामाजिक परिचालन देखि सीप तालिम समापन भएको छ। कुशमा न.पा. १ मा उद्यमशीलता तालिममा ४१ जना सहभागी रहेका छन्, सीप तालिम अन्तर्गत तरकारी तालिममा ३१ जना र सिलाईकटाई तालिममा १० जना सहभागी रहेका छन् ।
- कुशमा न.पा. ४ मा उद्यमशीलता तालिममा ३१ जना सहभागी रहेका छन् भने सीप तालिममा सिलाईकटाई तालिममा १४ जना र डलकुसन तालिममा १७ जना उद्यमीको सहभागिता रहेको छ। यसैगरी कु न पा १४ आर्थरमा उद्यमिशलता तालिममा २६ जना सहभागी रहेका छन् भने सिप तालिम अन्तर्गत मुडा बुनाई तालिममा १९ जनाको सहभागिता रहको छ। यसरी कुशमा न.पा. १ पाङ्गमा ४१ जना, कुशमा न.पा. ४ मा ३१ जना र कुशमा न.पा. १४ आर्थरमा १९ जना गरेर जम्मा ९१ जना नयाँ उद्यमी सिर्जना भएका छन् ।
- Scale up मार्फत् कुशमा न.पा. ९ मा होजियारि तालिम मार्फत् १२ जना, कुशमा न.पा. ८ चुवामा १४ जना ढाका बुनाई, कुशमा न.पा. ११ पकुवामा सिलाईकटाई ८ जना र कुशमा न.पा. ३ दुर्लुङ्गमा १६ जना लप्सी प्रशोधन तालिम गरेर जम्मा ५० जना उद्यमीहरूलाई पुनर्ताजगी तालिम प्रदान गरिएको छ ।
- यस संगै आ.व २०७७/७८ को उद्यमशीलता तालि, र यसबाट प्राप्त उपलब्धी तपसिल रहेको छ ।

सि.न	वडा सिप नं	सिप तालिम	सहभागी संख्या	तालिम लिएको कार्यदिन
१	२	-	-	-
२	३	तरकारी तालिम	१३	५ दिन
		लप्सी प्रशोधन तालिम	१२	५ दिन
३	८	ढाका बुनाई तालिम	२१	३० दिन

सि.न	वडा सिप नं	सिप तालिम	सहभागी संख्या	तालिम लिएको कार्यदिन
४	९	होजियारी तालिम	१२	३० दिन
५	१३	मुडा बनाई तालिम	१३	१५ दिन
जम्मा			७१	

ड. वन, वातावरण तथा विपद् तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन

- नगरपालिका भित्र रहेको सार्वजनिक जग्गामा वृक्षारोपण गर्ने कार्य आवश्यकतानुसार गरिएको छ ।
- कुशमा नगरपालिका स्वच्छ, सफा, हराभरा नगरपालिकाको रूपमा विकास गर्न आधुनिक प्रविधियुक्त फोहोरमैला प्रशोधन केन्द्र स्तरोन्नतिको लागि वडा नं. ४ मा रहेको प्रशोधन केन्द्रको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरि सकिएको छ ।
- कुशमा नगरपालिकाले फोहोरमैला व्यवस्थापनलाई पहिलो प्राथमिकता दिँदै दिगो बस्ती विकास, प्रदुषण रहित गाउँ-शहरको निर्माण एवम् दीर्घकालीन फोहोर व्यवस्थापनको लागि नीजि क्षेत्रबाट प्रस्ताव आव्हान गरी हाल सामुदायिक स्रोत तथा वातावरणीय विकास केन्द्र, नेपालको समन्वयमा कुहिने र नकुहिने फोहोर व्यवस्थापनको लागि वडा नं ४ मा जग्गा व्यवस्थापन सहित दीर्घकालिन योजना अवलम्बन गरिएको छ ।
- विपद् व्यवस्थापन जोखिम न्युनिकरण तालिम र प्रदर्शन रिहर्शल साथै अन्य प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- वडा नं ७ मा राजमार्ग सुरक्षा पोस्ट स्थापना गरिएको ।
- नगरपालिकाको विभिन्न वडामा आगलागीका कारण क्षति भएका घर परिवारलाई राहत सामग्री पठाइएको तथा विभिन्न प्रकारका विपद्जन्य घटनाबाट प्रभावितलाई त्रिपाल, प्लाष्टिक र नगद सहयोग प्रदान गरिएको छ । विपद्मा परेका व्यक्ति, परिवार र समुदायलाई तत्काल उद्धार गरी मानवीय सेवा प्रदानमा सहयोग गर्न उद्धार, राहत सामग्री खरिद गरी भण्डारण तथा वितरण

गरिएको छ । जोखिम न्यूनिकरण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन खोज तथा उध्दारका सामाग्रीहरू हस्तान्तरण एवम् व्यवस्थापन गरिएको छ ।

- सुरक्षित नागरिक आवास अन्तर्गत १४३ जना घरपरिवारको खरको छाना विस्थापित गरी टिनको छाना प्रदान गर्ने कार्यक्रम थालनी गरिएको छ ।
- शहरी हरियाली एवम राजमार्ग क्षेत्रमा हरियाली प्रवर्द्धन गर्न मध्यपहाडी लोकमार्ग अन्तर्गतको कुशमा बजार खण्डमा वृक्षारोपण सम्पन्न गरिएको छ ।
- सार्वजनिक स्थानहरूमा छाडा छोडिएका जनावरहरूलाई पशु सेवा शाखासँग समन्वय गरी व्यवस्थापन एवम् आवश्यक प्राविधिक सहयोग गरिएको छ ।
- विभिन्न किसिमका विपदबाट प्रभावित कृषक, कृषक समूह, पशुपन्छी समूह तथा व्यक्तिलाई नगरस्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिको सिफारीसमा कार्यपालिकाबाट निर्णय गरी क्षतिपूर्ति प्रदान गरिएको छ ।

च. लैङ्गिक समानता तथा महिला सशक्तीकरण

- कुशमा नगरपालिकाको ज्येष्ठ नागरिक परिचयपत्र निर्देशिका २०७५, अपाङ्गता भएको परिचयपत्र वितरण कार्यविधि २०७५, बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यविधि २०७६, बाल समूह गठन तथा तथा सञ्चालन सम्बन्धि कार्यविधि २०७७, लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष संचालन कार्यविधि २०७७ लागु गरिएको छ ।
- लैंगिक हिंसा निवारण सम्बन्धि विभिन्न संघ संस्था, महिला विकास कार्यक्रम द्वारा प्रवर्द्धित महिला सहकारी संस्था, समूह, समितिहरूसँग दिवसीय कार्यक्रम तथा अन्य गोष्ठी, कार्यशाला, अनुशिक्षण कार्यक्रम संचालन गरी समाजमा रहेका कुरीति, कुप्रथा, मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार विरुद्ध सचेतना अभियान र विभिन्न सन्देशमूलक ब्रोसर तथा चार्ट छपाइ गरी वितरण गरिएको ।
- बालबालिकाहरूको अधिकार सुनिश्चित गर्दै बालसहभागिता, बाल विकास र बालबालिकाहरूको ज्ञान, सीप र क्षमताको विकासका लागि निबन्ध लेखन प्रतियोगिता, वक्तृत्वकला प्रतियोगिता, कविता लेखन प्रतियोगिता जस्ता कार्यक्रमहरू संचालन ।
- अनाथ असहाय बालबालिकाको संरक्षणमूलक कार्यक्रम अन्तर्गत ५० जना अनाथ बालबालिकालाई शैक्षिक सामाग्री वितरण गरिएको ।

- अपाङ्गता परिचयपत्र अन्तर्गत ३१ वटा पूर्ण अशक्त ८७ वटा अति अशक्त ५५ वटा मध्यम र १३ वटा सामान्य गरी जम्मा १८६ जना व्यक्तिहरूलाई अपाङ्ग परिचयपत्र वितरण गरिएको ।
- ६० वर्ष पुरा भएका १८४० ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई ज्येष्ठ नागरिक परिचयपत्र वितरण गरिएको ।
- एकल महिलाहरूका लागि विभिन्न किसिमका संरक्षणमूलक कार्यक्रम संचालन गरी तरकारी खेतीको लागि टनेल तथा तरकारी बिउ वितरण गरिएको ।
- सिकाई, अनुभव र ज्ञान हस्तान्तरण कार्यक्रम अन्तर्गत जेष्ठ नागरिक भ्रमण कार्यक्रम सम्पन्न ।
- हिंसा प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि अल्पकालीन आश्रयस्थल सहितको सेवा केन्द्र स्थापना तथा संचालन गरी खाना, आवास, कानुनी उपचार र मनोसामाजिक सेवा एकै ठाउँबाट प्रदान गरिएको साथै पारिवारिक पुनर्मिलनका लागि जिविकोपार्जन वापत ८ जनालाई सेवा प्रदान गरिएको ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई समाजमा पुर्नस्थापना र दैनिक जीवनयापनमा सहजता ल्याउनका लागि हिल चियर, वैशाखी जस्ता सहायक सामग्री वितरण गरी संरक्षण गरिएको ।
- आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक रूपमा पछाडि परेका वा पारिएका विपन्न महिला, अशक्त, असहाय व्यक्तिहरूका लागि वित्तिय क्षेत्रमा पंहुच पुर्याउनका लागि सिप परीक्षण गरि विभिन्न सीप विकास तालिम संचालन गरी टेवा तथा प्रविधि हस्तान्तरण गरिएको ।
- लक्षित वर्गका व्यक्तिहरूको लागि शिक्षा, स्वास्थ्य तथा संरक्षणमूलक कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
- नगरसभाका महिला सदस्यहरूलाई महिला अधिकार सम्बन्धमा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा भएका संवैधानिक, कानुनी, नीतिगत, संस्थागत व्यवस्थाहरूको बारेमा जानकारी दिन सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन ।
- ज्येष्ठ नागरिकमा भएको ज्ञान, सीप, क्षमता र अनुभवको सम्मान गर्दै विभिन्न स्थानहरूमा अवलोकन भ्रमण साथै अन्तरपुस्ता सीप हस्तान्तरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको ।
- वडाहरूमा महिला समूह समिति र सहकारी संस्थाहरूको गठन गरि अनुशिक्षण र सहकारी सम्बन्धि ऐन, नीति, नियम, दण्ड, सजाय बारेमा जानकारी प्रदान गरिएको ।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धि अडिट सम्पन्न गरि लैससास रणनीति तर्जुमा गोष्ठी सम्पन्न गरिएको ।

छ. कृषि विकास तर्फ

- कृषिमा लाग्ने व्यक्ति र समूहहरूलाई विभिन्न तालिम परामर्श प्रदान गरी मल, बिउ, औषधी, कृषि औजारको लागि पटक पटक आर्थिक अनुदान सहयोग उपलब्ध गराइएको छ ।
- कृषि क्षेत्रमा आउने दैविप्रकोप, महामारी, नोक्सानी वापत न्युनतम् राहत उपलब्ध गराइएको ।
- कृषि उत्पादन बजारीकरण प्रवर्द्धनमा सहयोग पुर्याइएको छ ।
- कृषि पेशामा लाग्नु हुने कृषकहरूलाई संघ तथा प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबाट सहजीकरण, सल्लाह र सहयोगको लागि स्थानीय रुपमा सहजीकरण गरिएको छ ।
- कृषि क्षेत्रको अन्नवाली उत्पादन, तरकारी बाली, फलफूल नर्सरी, पुष्प व्यवसायी, पशुपालन क्षेत्रमा ३ तहको सरकारको सहयोग अनुदान कार्यान्वयन, उपयोग सदुपयोग गरी आर्थिक विकासमा सहजीकरण अनुगमन, अभिलेखिकरण गर्दै आएको छ ।
- कृषि यान्त्रिकिकरणमा विस्तार ।
- सवै वडामा १ वडा १ नर्सरी स्थापना तथा संचालन ।
- तरकारी तथा खाद्यान्न वालीमा उन्नत विउ वितरण ।
- किवि, मकै मसला तथा फलफूल पकेट स्थापना तथा विस्तार ।
- प्लास्टिक टनेल वितरण तथा बेमौसमि तरकारी खेती विस्तार ।
- मौरीपालन व्यवसाय विस्तार ।
- साना सिंचाई कार्यक्रम संचालन ।
- कृषि सम्बन्धी थुप्रै सीप तथा तालिम कार्यक्रम संचालन गरिएको छ । वडाहरूबाट स्थानीय रुपमा कृषि, पशु, रोजगार कार्यक्रम संचालन गरिएको तर अपेक्षाकृत आत्मनिर्भर व्यवसाय वृद्धि हुन जटिल भएको छ ।
- साना तथा घरेलु, विपन्न परिवार तथा सामूहिक संस्थागत व्यवसायीहरूलाई व्यवसाय स्तरउन्नति र व्यवस्थित गर्न आर्थिक अनुदान उपलब्ध गराइएको छ ।

ज . पशु विकास शाखा

- कृषक स्तरमा स्थलगत, नगर स्तरीय, प्रदेश स्तर तथा कृषक अध्ययन अवलोकन भ्रमणबाट ६८१ जना कृषकको क्षमता अभिवृद्धि गरिएको ।

- पशु सेवा शाखाबाट दर्ता भएको १६७ वटा व्यवसायिक फार्म सक्रिय रूपमा रहेको र सो फार्मको लागि कम लागतमा पशु जन्य पदार्थ उत्पादन गर्न प्रत्येक वर्ष हिउँदे, बर्षे र बहु बर्षे विउ विरुवा वितरण गरिएको ।
- पशु सा शाखा/पशु सेवा केन्द्रहरूबाट नियमित रूपमा निःशुल्क पशु स्वास्थ्य शिविर संचालन गर्दै आइएको ।
- पशु सेवा केन्द्र नभएको वडाहरूमा बर्षेनी माग अनुसार निःशुल्क पशु स्वस्थ शिविर संचालन गर्दै आइएको ।
- वडा नं १ र २ मा भैंसी पकेट एवम वडा नं ७, ८ र ९ मा मध्यपहाडी लोकमार्ग दुग्ध उत्पादन कार्यक्रम संचालनमा रहेको जसमा १०० जना कृषकलाई ५१,३३,००० अनुदान स्वरूप वितरण गरिएको ।
- नस्र सुधार कार्यक्रम आवश्यकता अनुसार गरिएको ।
- कुशमा मोडेल फार्म अन्तरगत १० वटा कृषकको मागको आधारमा गोठ सुधार, स्थानीय कुखुरा तथा कालिजको ३ वटा ह्याचरी स्थापना भएको ।
- पशुपंक्षी बिमा ८०% अनुदान कार्यक्रममा कृषकलाई समावेश गर्दै राहत एवम अनुदान वितरण गरिँदै आएको ।

झ. सहकारी शाखा

- आ.व.२०७७।०७८ देखि लागु हुने गरी सहकारी संस्थालाई लगाइएको व्यावसायिक कर समायोजन गरी आमदानीको आधारमा लिने गरिएको ।
- सहकारी संस्थाका व्यवस्थापकहरूलाई सहकारी व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरिएको ।
- कुशमा नगरपालिका अन्तर्गतका सहकारी संस्थाहरूको वडा स्तरीय अनुगमन, निरीक्षण र मुल्यांकन गर्ने कार्य सम्पन्न गरी सहकारी संस्थाहरूको प्रोफाइलको लागि तयारी गर्ने, विवरण संकलन गर्ने कार्य जारी रहेको ।
- हालसम्म कुशमा नगरपालिका अन्तर्गत नयाँ ३८ वटा सहकारी दर्ता भएका र जम्मा १०१ वटा क्रियाशील रहेका ।
- कुशमा नगरपालिका भित्र १० वटा होमस्टे दर्ता भई संचालनमा रहेका ।

ज. जनस्वास्थ्य

- कुशमा नगरपालिका वडा नं १ को ततरकोटमा शहरी स्वास्थ्य केन्द्र निर्माण सम्पन्न भएको छ ।
- केही स्वास्थ्य चौकीको भवन पूर्वाधार निर्माण भईसकेको छ भने आवश्यकता अनुसार अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरूको पूर्वाधार निर्माणको लागि पहल भईरहेको छ ।
- कोभिड-१९, महामारी नियन्त्रण र उपचारका लागि आवश्यक र पर्याप्त स्वास्थ्य सामग्रीहरू, स्वास्थ्य केन्द्रका संरचनाहरू तथा उपकरणहरूको खरिद र सर्वसुलभ उपलब्धतामा प्राथमिकताका साथ जोड दिइएको छ भने कुशमा नगरपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्था एवम् केन्द्रहरूमा कुशमा नगरपालिकाको आफ्नै पहल एवम् विभिन्न सहयोगी संस्थाहरूको समन्वयमा अत्यावश्यक स्वास्थ्य सामग्रीहरू अक्सिजन कन्सनट्रेटर, पल्स अक्सिमिटर, पि.पि.ई.सेट, स्यानीटाइजर एवम् अन्य आवश्यक व्यवस्थापनमा तीव्रताका साथ अग्र पंक्तिमा रहेर कार्य अगाडी बढाइएको छ ।
- जनस्वास्थ्य शाखालाई आवश्यक मात्रामा साधन स्रोत उपलब्ध गराई नगरपालिका भित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई व्यवस्थित गरिएको छ ।
- कोभिड—१९ को रोकथाम र न्युनिकरणको लागि जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र नगरवासीहरूको योगदानमा नगरले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दै भ्याक्सिन र आवश्यक स्वास्थ्य सामग्रीहरूको व्यवस्थापन सहित परिचालन गरिएको छ ।
- कुशमा नगरपालिकाका सम्पूर्ण नगरवासीहरूलाई कोभिड-१९ विरुद्धको खोप लगाउने व्यवस्था मिलाउनका लागि प्राथमिकताका आधारमा सबै नागरिकलाई आधारभूत एवम् Booster खोप सेवा लगाइएको छ ।
- नियमित खोप सेवा नियमित स्वास्थ्य परिक्षण र उपचार सेवालाई रोकिन नदिन सजगता अपनाई प्रभावकारी उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ । सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी आवश्यक सूचना संकलन एवम् तथ्याङ्क व्यवस्थापनमा जोड दिन एकिकृत स्वास्थ्य व्यवस्थापन प्रणाली अवलम्बन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइएको छ ।
- सबै नगरवासीलाई न्यूनतम आधारभूत स्वास्थ्य सुविधा उपलब्ध गराउन कुशमा न.पा ४,६ र ७ मा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रको स्थापना गरिएको छ ।

- नगरपालिकाको १४ वटा वडाहरूमध्ये थप ३ वटा वडामा शहरी स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना र ३ वटा वडामा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र स्थापना तथा संचालन गरी आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्य संस्थाको संख्या १७ पुर्याइएको छ ।
- नेपाल सरकारले तोकेका ८ वटा कडा रोगहरूको सहूलियत सहितको उपचारका निम्ति निवेदन प्राप्त हुँदाकै दिन सिफारिस गर्ने गरिएको छ ।
- कोभिड—१९ रोकथाम नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनका लागि घरमै आइसोलेसनमा बसेका बिरामीहरू एवम् संक्रमण पुष्टि भएका संक्रमितको सम्पर्कमा आएका व्यक्तिहरू तथा अन्य जोखिम समूहका व्यक्तिहरूको पी.सी.आर. परिक्षण गरिएको छ ।
- १२ वर्ष भन्दा माथिका सम्पूर्ण नगरबासीहरूलाई कोभिड—१९ विरुद्धको खोप सेवा प्रदान गरिएको तथा विभिन्न कारणले खोप सेवा लिन छुट भएकाहरूका लागि खोप सेवा निरन्तर प्रदान गरिँदै आएको छन् ।
- पर्वत जिल्ला अस्पतालमा विभिन्न स्वास्थ्य सामग्री एवम् आर्थिक सहायता उपलब्ध गराइएको ।
- कुशमा नगरपालिकालाई पूर्ण खोपयुक्त पालिका घोषणा तथा सुनिश्चित गरिएको छ ।

अन्त्यमा,

नेपालको संविधान जारी भएपछि तीन तहको संघीय शासन प्रणालीको अभ्यास गर्ने क्रममा पहिलो पटक सम्पन्न ऐतिहासिक स्थानीय तहको निर्वाचन पछि मलाई कुशमा नगरपालिकाका जनताले कुशमा नगरको प्रमुखको रूपमा निर्वाचित गरी आफ्नो ५ वर्षको कार्यकाल सम्पन्न हुन लागि रहेको अवसरमा सर्वप्रथम आम नगरबासीहरू समक्ष मेरो कार्यकालको सम्पूर्ण सफलता र खुसी साट्न चाहन्छु ।

निर्वाचनको बेला जनता समक्ष प्रस्तुत प्रतिवद्धता पूरा गर्ने दिशामा हामी हाम्रो सामर्थ्य र संविधानद्वारा प्रदत्त एकल अधिकार र साझा अधिकारको प्रयोग मार्फत् अनवरत रूपमा लागी परिरहेका छौं । नगरका सबै वडासम्म सहज पहुँच पुग्ने सडक निर्माण, विद्युत् आपूर्ति, खानेपानीको सहज आपूर्ति, गुणस्तरीय शिक्षा, सर्वसुलभ स्वास्थ्य सुविधा, साना ठुला उद्योगको संरक्षण एवम् प्रवर्द्धन लगायत नागरिकका सम्पूर्ण आवश्यकता पूर्ति गर्ने गरी स्पष्ट रणनीति र गुरुयोजना सहित अगाडी बढिरहेका छौं । निर्वाचन सम्पन्न भएको ५ वर्ष पूरा भएको छ । हामीले नागरिकका साना भन्दा चाहना देखि ठुला र महत्वपूर्ण योजनामा ध्यान केन्द्रित गरेका छौं । विभिन्न अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन योजना निर्माण

गर्ने क्रममा नगरको समग्र एकीकृत शहरी विकास कार्यक्रम तय गरेर कुश्मा नगरपालिकाको विकासका प्राथमिकतामा कृषि र पर्यटनलाई मुख्य जोड दिई अन्य क्षेत्रको समेत उजागर र प्रवर्द्धन गर्ने कार्यमा निरन्तर लागीपरेका छौं । यहाँका स्रोत र साधनको प्रभावकारी परिचालन गर्दै प्राप्त उपलब्धि को समतामूलक वितरण र वातारणमैत्री विकासमा हामी निरन्तर केन्द्रित भइरहेका छौं । स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ११ मा उल्लेखित काम कर्तव्य र अधिकारको सीमा भित्र रही कार्य सम्पादन गर्ने, परिच्छेद ९ को गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको वित्तीय अधिकार क्षेत्रका मार्गदर्शनहरूको अवलम्बन गर्ने एवम् परिच्छेद ६ को योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनलाई केन्द्रमा राखेर हाम्रा दैनिक आवश्यकता देखि दीर्घकालीन उद्देश्य प्राप्तिसम्म निरन्तर क्रियाशील छौं । जनताको सार्वभौम अधिकार, स्थानीय स्वायत्तता, स्वशासन र विकेन्द्रीकरणको माध्यमबाट शासन व्यवस्थामा समानुपातिक सिद्धान्तको प्रत्याभूत गराउँदै लोकतान्त्रिक अधिकारको उपभोग गर्न पाउने अवस्था सिर्जना गर्ने तर्फ हामी निरन्तर कटिबद्ध छौं । स्थानीय स्रोत साधनको अधिकतम परिचालन, लगानी प्रोत्साहन, वचत परिचालन र स्थानीय सवलिकरणमा जोड दिँदै तीव्र आर्थिक वृद्धि मार्फत् दिगो आर्थिक विकास हासिल गर्दै प्राप्त उपलब्धिहरूको न्यायोचित वितरणमा कुश्मा नगरपालिका दृढताकासाथ अगाडी बढिरहेको छ ।

धन्यवाद !

सिता काफ्ले लामिछाने
उप-प्रमुख

रामचन्द्र जोशी
प्रमुख

